

IMPACT FACTOR
2.62

ISSN 2348-5825

International Registered & Recognized Research
Journal Related to Higher Education for All Subjects

INDO ASIAN PHILOSOPHER

REFEREED & PEER REVIEWED RESEARCH JOURNAL

Issue : IX, Vol. II

Year- V, Bi-Annual (Half Yearly)

(April, 2017 To Sept. 2017)

Editorial Office :

'Gyandev-Parvati',

R-9/139/6-A-1,

Near Vishal School,

LIC Colony,

Pragati Nagar, Latur

Dist. Latur - 413531

(Maharashtra), India.

EDITOR IN CHIEF

Dr. Balaji Kamble

Research guide & Head,
Dept. of Economics

Dr. Balasaheb Ambedkar Mahavidyalaya
Latur, Dist. Latur (M.S.) India

EXECUTIVE EDITORS

Dr. Ambuja Malkhedkar
Gulbarga, Dist. Gulbarga
(Karnataka)

Dr. M. G. Shastri
Dept. of Commerce
L.B. S. College,
Dharmadurg, Dist. Nanded (M.S.)

DEPUTY EDITOR

Dr. Kusum Kashyap
Dept. of Botany,
Government College,
Chattarpur (M.P.)

Dr. M. G. Butani
Head, Dept. of Zoology
A. S. C. College,
Naldurg, Dist. Channarayana (M.S.)

CO-EDITOR

Dr. Altabeksh Jamadar
Head, Dept. of Hindi,
B.K. D. College,
Chakur, Dist. Latur (M.S.)

Vanita S. Jadhav
Madar Teresa B.Ed. College,
Channarayana, Dist. Channarayana
(Karnataka)

MEMBER OF EDITORIAL BOARD

Dr. Balasaheb S. Patil
Head, Dept. of Economics,
C. K. T. College,
Pamvel, Dist. Raigarh (M.S.)

Dr. Dilip R. Jagtap
Dept. of Economics,
G. T. Patil College,
Nandurbar, Dist. Nandurbar (M.S.)

Dr. Mohammad T. Rahaman
Dept. of Biomedical Science,
International Islamic University,
Malaysia

Dr. Kiran Khambare
Dept. of English,
Shriya College,
Akola, Dist. Akola (M.S.)

Dr. Bhaskar S. Wazir
Head, Dept. of History,
Sitabai Arts College,
Akola, Dist. Akola (M.S.)

Omprakash Madanpure
Head, Dept. of Sanskrit,
Rajawade Sanshodhan Mandal,
Latur, Dist. Latur (M.S.)

Dr. Sivappa Resapelli
Dept. of Chemistry,
UMASS, Dartmouth,
MA (United States)

Dr. P. M. Band
Dept. of Chem.,
College of Eng. & Technology,
Bathnagar, Dist. Akola (M.S.)

Website

www.irasg.com

Contact : - 02382 - 241913

09423346913 / 09637935252

09503814000 / 07276301000

E-mail :

visiongroup1994@gmail.com

interlinkresearch@rediffmail.com

mbkamble2010@gmail.com

Published by :

Indo Asian Publication,

Latur, Dist. Latur - 413531 (M.S.) India

Price : ₹ 200/-

Issue : IX, Vol. II

IAP
IMPACT FACTOR
2.62

ISSN 2348-5825
April 2017 To Sept. 2017

INDEX

Sr. No.	Title of Research Paper	Author	Page No.
1	Amino Acids and Sugars from Floral Nectars of some Local Plants	M.M. Dhore	1
2	Operational Stock Exchanges in India : An Evaluation	Dr. D. G. Ushir	6
3	Functions of Commercial Banks	Dr. P. U. Athawale	13
4	Impacts of Black Money on Indian Economy	Sambhaji Eknath Patil	17
5	Normative Study of Over head Pass Skill Test for Female Volleyball Players	Dr. Suresh Mahadeo Landge	21
6	२१ वी सदी के हिंदी कथा साहित्य में समसामायिक समस्याएँ	डॉ.अल्लाबक्श जमादार	26
7	महाराष्ट्र राज्याच्या महसूलविषयक खर्चाचा चिकित्सक अभ्यास	डॉ.बालाजी ग्यानोबा कांबळे	31
8	भारतातील अन्नधान्य उत्पादन आणि भविष्यातील अन्नसुरक्षितता	डॉ. शिवराज रामराव पाटील	36
9	तुकारामांचे निवडक अभंग मधील विवृत भक्तीच्या तळमळीचे स्वरूप व अभ्यास	डॉ. उन्मेष शेकडे	43
10	१७ ते १९ वयोगटातील राज्यस्तरीय व्हॉलीबॉल स्पर्धेतील सहभागी खेळाडूंच्या दिशाभिमुखता स्तर अभ्यास	डॉ. रमेश विश्वनाथ आजरी	47
11	नक्षलवादी चळवळीची विचारधारा आणि व्यवहार	डॉ. एस. पी. घायाळ	52

17 ते 19 वयोगटातील राज्यस्तरीय व्हॉलीबॉल स्पर्धेतील सहभागी खेळाडूंच्या दिशाभिमुखता स्तर अभ्यास

डॉ. रमेश विश्वनाथ आजरी

शारीरिक शिक्षण विभाग प्रमुख,
भाऊसाहेब झाडबुके महाविद्यालय,
बार्शी, जि. सोलापूर

शारीरिक सुदृढतेची व्याख्या करताना एडवर्ड बार्टनने असे म्हटले आहे की, "शरीराचा विभिन्न संख्याद्वारा योग्य संतोषजनक कार्य करण्याची शक्ती म्हणजे शारीरिक सुदृढता." नियोजित शारीरिक व्यायाम केल्यामुळे व्यक्ती शारीरिक दृष्ट्या तंदुरुस्त राहू शकते. परंतु क्रीडा क्षेत्रात उच्च पातळीवर यश संपादन करण्यासाठी, प्राविण्य मिळविण्यासाठी खेळाडूस त्याच्या ठराविक विशिष्ट खेळानुसार, खेळातील जागेनुसार शारीरिक गुणवत्ता आणि कौशल्य कार्यमान वाढविण्यासाठी शास्त्रीय प्रशिक्षण पद्धतीचा अवलंब करावा लागते.

निरोगी व आरोग्यसंपन्न व्यक्तीच जीवनाचा आनंद व उपभोग घेऊ शकते. शारीरिक क्षमतेवर शरीर स्वास्थ अवलंबून असते तसेच मानसिक तणावाचाही शारीरिक सुदृढतेवर प्रभाव पडतो, योग्य व्यायाम प्रकारची आपली शारीरिक सुदृढता विकसित केली जाऊ शकते. त्याचबरोबर शरीराचे आरोग्यही चांगले राखता येते. व्यायाम मानवी जीवनाचा एक आवश्यक घटक आहे. त्यांच्या माध्यमातून मनुष्य शारीरिक सुदृढता प्राप्त करू शकतो. शारीरिक सुदृढता व आरोग्य चांगले राहण्याकरिता व्यायामाची नितांत गरज आहे.

नियमित व्यायामाने स्वास्थ विकसित होते. आपल्या वर्तमान युगात नवीन पद्धतीत नकारात्मक दृष्टीकोन, ताण व आळस यामुळे आपल्या कामात शिथीलता येते. त्यासाठी प्रत्येक व्यक्तीने नियंत्रित व्यायाम करून आपली शारीरिक सुदृढता राखली पाहिजे. व्यायामाचे शारीरिक क्षमता वाढण्यास मदत होते. शारीरिक सुदृढता ही व्यक्तिगत असून ती शरीराच्या विभिन्न संख्याद्वारा प्रदर्शित केली जाते. त्यात मासपेशींचा सहभाग असतो.

प्रस्तुत संशोधनामध्ये संशोधकाला महाराष्ट्र राज्यस्तरीय व्हॉलीबॉल स्पर्धेत सहभागी होणाऱ्या खेळाडूंच्या दिशाभिमुखता क्षमतेचा अभ्यास हे प्रमुख उद्दिष्ट ठरविले आहे.

"संशोधन विषयाशी संबंधित व्यक्तीच्या घटकांच्या समूहाला जनसंख्या असे म्हणतात." महाराष्ट्र राज्यस्तरीय व्हॉलीबॉल स्पर्धेमध्ये दरवर्षी १९ वर्षे वयोगटात सरासरी २३ संघ सहभागी होतात. अशाप्रकारे महाराष्ट्र राज्य व्हॉलीबॉल संघटना आयोजित राज्यस्तरीय स्पर्धेत सरासरी २७६ खेळाडू प्रतिवर्षी सहभागी होतात. याप्रमाणे शालेय राज्यस्तरीय स्पर्धेमध्ये ८ विभागातील प्रत्येकी १ प्रमाणे प्रतीवर्षी ८ याप्रमाणे ९६ खेळाडू सहभागी होतात. असे प्रतीवर्षी एकूण ३७२ खेळाडू सहभागी होतात. असे मागील ३ वर्षांतील एकूण खेळाडू १११६ खेळाडू राज्यस्तरीय स्पर्धेत सहभागी झाले होते. त्यातील १११६ ही एकूण जनसंख्या संबोधण्यात आली. यापैकी सुगम यादृच्छिक पद्धतीने ५०० खेळाडूंची निवड करण्यात आली. व ही संशोधनाची जनसंख्या $N=500$ घेण्यात आली. शटल रन क्षमता मोजण्यासाठी दिशाभिमुखता ही चाचणी माहिती संकलनासाठी उपयोगात आणली.

शटल रन:

उद्देश-

दिशाभिमुखता स्तर तपासणे.

साहित्य-

दोन स्टॉप बॉच, चार स्टार्टर, सहाय्यक, नोंदपत्रके, लाकडी ठोकळे, आकृती- शटल रन

वर्णन-

५० मीटर ट्रॅक मधील सहा रेषेच्या लाईनवर १० मीटर वर आडवी रेषा आखली. आरंभीच्या रेषेवर एक आणि दुसरे वर्तुळ १० मीटर आडव्या रेषेजवळ असे. ३० से.मी. व्यासाची दोन वर्तुळे आखली. १० मीटरच्या रेषेजवळील वर्तुळामध्ये ठेवले. संशोधकाने शटल रन चाचणीची प्रात्यक्षिक दाखवून पद्धती स्पष्ट केली. सुरुवातीला दोन खेळाडूंना आरंभ रेषेवर उभे केले. स्टार्टरने रेडी अँड गो असा सुरु करण्याचा इशारा मिळताच खेळाडू वेगात पुढे पळत जाऊन समोरील ९.१४ मी रेषेवरील एक लाकडी ठोकळा उचलून परत आरंभरेषेवर आणून परतले खेळाडूंना इशारा मिळताच वेळ अधिकाऱ्यांनी स्टॉप बॉच सुरु केले. आणि दुसरा ठोकळा लाईनवर ठेवताच स्टॉप बॉच बंद केले. नोंद पत्रकामध्ये वेळेची नोंद करण्यात आली. प्रत्येक खेळाडूला या चाचणीसाठी दोनदा संधी देण्यात आली. खेळाडूंनी लाकडी ठोकळा फेकू नये. पायाने किक करू नये, ठोकळा हा खाली वाकून आरंभरेषेच्या जवळील वर्तुळात ठेवावा. अशा चाचणी संबंधी महत्वाच्या सूचना खेळाडूंना देण्यात आल्या. गुण- २ वेळा घावण्याच्या लागलेल्या एकूण वेळेची नोंद सेकंदामध्ये केली. दोन वेळेच्या संधीपैकी कमी वेळ नोंदविण्यात आली.

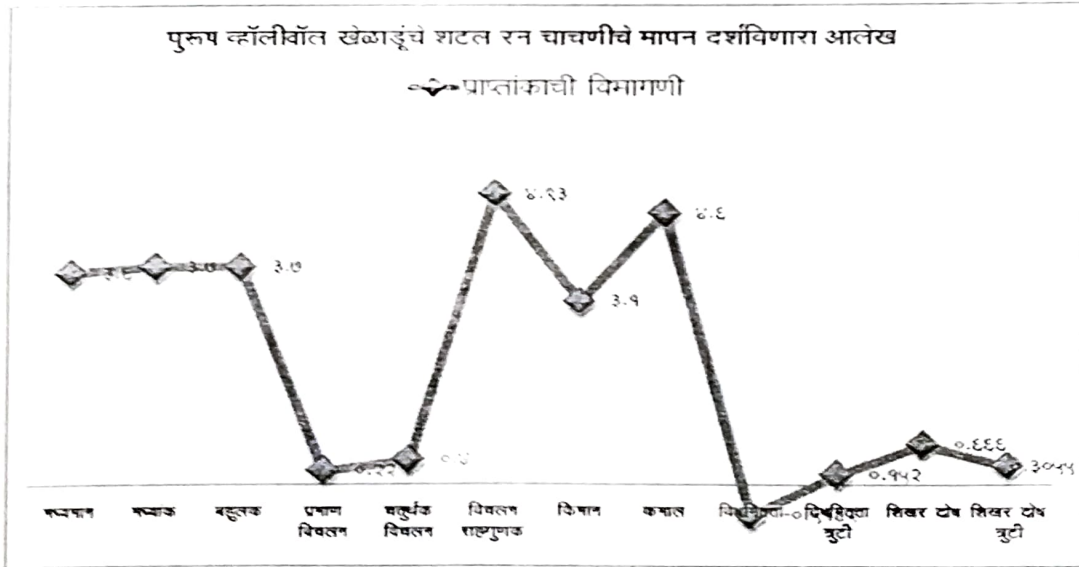
महाराष्ट्र राज्यस्तरीय पुरुष व्हॉलीबॉल खेळाडूंची शटल रन चाचणी

तक्ता क्र. १ :

पुरुष व्हॉलीबॉल खेळाडूंची शटल रन चाचणीची मापन विश्लेषणासाठी आवश्यक सांख्यिकी

अ.क्र.	सांख्यिकीय परिमाणे	प्राप्तांकाची विभागणी
०१.	मध्यमान	३.६
०२.	मध्यांक	३.७
०३.	बहुलक	३.७
०४.	प्रमाण विचलन	०.२२
०५.	चतुर्थक विचलन	०.४
०६.	विचलन सहगुणक	४.९३०
०७.	किमान	३.१
०८.	कमाल	४.६
०९.	विषमिता	-०.५१८२
१०.	विषमिता त्रुटी	०.१५२
११.	शिखर दोष	०.६६६
१२.	शिखर दोष त्रुटी	०.३०५५

आलेख क्र. १: पुरुष व्हॉलीबॉल खेळाडूंचे शटल रन चाचणीचे मापन दर्शविणारा आलेख

आलेख क्र. १ तक्ता क्र. १ वरून असे निदर्शनास येते की, सर्व २५७ पुरुष व्हॉलीबॉल खेळाडूंची शटल रन चाचणीची नोंद केल्यानंतर प्राप्तांकांची सरासरी ३.७ से.मी. आहे. मध्यांक आणि बहुलकाचे मूल्य सुध्दा अनुक्रमे ३.७ से.मी. आणि मध्यांक ३.७ से. आहे. मध्यमान हे संपूर्ण नमुन्याचे (२५७) प्रतिनिधित्व करती आहे. मध्यमानपेक्षा मध्यांक आणि बहुलकाचे मूल्य कमी असल्यामुळे पुरुष व्हॉलीबॉल खेळाडूंच्या

शटल रन चावणी प्राप्तांकांचा वक्र हा ऋण विषमियतता आहे. विषमियतता $Sk = (-0.496)$ हा ऋण विषमियत आहे, प्रमाण विचलन 0.22 एवढे आहे. विषमियतता (Sk) 0.492 असून नमुन्याच्या मध्यमासाठी त्रुटी 0.226 एवढी आहे. विषमियतता त्रुटी ही ($Sk = 0.492, < P 0.05$) म्हणजे विषमियतता मूल्याचे विचलन आणि संकलित माहितीचे वितरण हे समरूपी वितरण आहे. विचलन सहगुणक 3.930 एवढा आहे प्राप्तांक वक्राच्या उंचीवकडे एकवटलेला आहे.

तक्ता क्र. 9 पुरुष कॉलीबॉल खेळाडूंच्या शटल रन चावणीचे प्राप्तांक वितरणातील शिखर दोष 0.366 एवढा असून, 0.263 पेक्षा जास्त असल्यामुळे वक्र हा चिपटी शिखरी वक्र आहे. शिखर दोष लक्षाणीय आहे हे ठरविण्यासाठी शिखर दोष त्रुटी ($Sk = 0.366 > 0.05$) काढण्यात आलेली आहे. जनसंख्येच्या घटकानुसार विभागणी ही बहुजिनसी आहे. बहुजिनसी गट हा प्रसामान्य वक्र दर्शवित आहे. म्हणून प्राप्तांकाचे वितरण हे प्रसामान्य वक्राचे निदर्शक आहे.

वरील माहिती वरून सिद्ध होते की, पुरुष कॉलीबॉल खेळाडूंच्या शटल रन विचार केल्यास ऋण विषमियतता आणि चिपट शिखरी वक्र याप्रमाणे वितरण दर्शवित असले तरी शटल रन चावणीचे प्राप्तांक हे साधारणपणे सर्वसामान्य सारखेच आहे. बहुजिनसी गुणधर्म हे सुद्धा सर्व सामान्य आहे.

या वरून असे निष्कर्ष सिद्ध होते की, पुरुष कॉलीबॉल खेळाडूंची प्राप्तांकांचे विचलन सामान्य आहे. म्हणून आदर्श पुरुष कॉलीबॉल संघ तयार करण्यासाठी हा खेळाडूंची वपळता क्षमता मापन करण्यासाठी शटल रन हा निकष शोधणे अत्यंत आवश्यक आहे.

तक्ता क्र. 2 : पुरुष कॉलीबॉल खेळाडूंची शटल रन चावणीची वारंवारिता

अ.क्र.	शटल रन	वारंवारिता	टक्केवारी
01.	3.9-3.3	29	99.26%
02.	3.8-3.6	67	26.86%
03.	3.9-3.9	999	60.39%
04.	4.0-4.3	8	9.46%
05.	4.4-4.6	9	0.39%

तक्ता क्र. 2 वरून निदर्शनास येते की, बहुसंख्य 999 पुरुष कॉलीबॉल खेळाडूंची शटल रन चावणीत 3.9 ते 3.9 दरम्यान प्राप्तांक मिळालेले आहे. 29 या पुरुष खेळाडूंनी कमीत कमी सेकंदात 3.9-3.3 दरम्यान प्राप्तांक मिळालेले आहे तसेच 9 पुरुष खेळाडूंचे जास्तीत जास्त सेकंदात 4.4 ते 4.6 च्या दरम्यान प्राप्तांक आहेत.

निष्कर्ष :

- संकलित माहिती वरून असे सिद्ध होते की, पुरुष कॉलीबॉल खेळाडूंच्या शटल रन विचार केल्यास ऋण विषमियतता आणि चिपट शिखरी वक्र याप्रमाणे वितरण दर्शवित असले तरी शटल रन चावणीचे प्राप्तांक हे साधारणपणे सर्वसामान्य सारखेच आहे. बहुजिनसी गुणधर्म हे सुद्धा सर्व सामान्य आहे.

२. पुरुष हॉलीबॉल खेळाडूंची शटल रण प्राप्ताकांचे विचलन सामान्य आहे. म्हणून आदर्श पुरुष हॉलीबॉल संघ तयार करण्यासाठी खेळाडूंची चपळता क्षमता मापन करण्यासाठी शटल रन हा निकष शोधणे अत्यंत आवश्यक आहे.

शिफारशी :

संघ निवडीसाठी दिशाभिमुखता चाचणी उपयोगात आणावी. दिशाभिमुखता वाढविण्यासाठी प्रशिक्षण राबविण्यात यावेत. राज्यस्तरीय खेळाडूंचा दिशाभिमुखता स्तर हा सर्वसाधारण आहे. हा उंचविण्यासाठी विशेष प्रयत्न करणे गरजेचे आहे.

संदर्भ सूची :-

- १) कदम चा.प. (१९८७), शैक्षणिक संख्याशास्त्र, पुणे, नूतन प्रकाशन
- २) जर्दे श्री.आ., (१९९५), शारीरिक शिक्षण संशोधन तंत्र व पद्धती, कोल्हापूर, चंद्रमा प्रकाशन
- ३) आगलावे प्रदीप, संशोधन पद्धतीशास्त्र व तंत्रे, विद्या प्रकाशन, पुणे, २०००, पृ.क्र. १७०